

ΙΔΙΟΤ. Depentor.

ΕΙΚΟΝΑ 'Ο *Zanmaria depentor* μνημονεύεται σέ έγγραφο του 1537 στη Βενετία¹.

1. Bettini 1933, 15.

Τζανφουρνάρης Γεώργιος

1584

ΚΑΤΑΓ. Κέρκυρα (:).

ΙΔΙΟΤ. Ζωγράφος.

ΒΙΟΓΡ. Ίσως ήταν πατέρας του Έμμανουήλ Τζανφουρνάρη*. Σύμφωνα μέ έγγραφο του νοταριακού αρχείου της Κέρκυρας, στις 17 Νοεμβρίου 1584 ανέλαβε νά τοιχογραφήσει τήν εκκλησία του Παντοκράτορα στό χωριό Ζυγός της Κέρκυρας. Ή συμφωνία μέ τό *μισέρ Γεώργιον Ντζανφουρνάρη ζωγράφον* προέβλεπε άμοιβή 89,5 δουκάτων καί άνάληψη τών έξόδων διατροφής του ζωγράφου καί του βοηθού του άπό τούς επιτρόπους του ναού, οί όποιοι θά παρείχαν άκόμη στό ζωγράφο άσβέστη καί ό,τι άλλο χρειαζόταν¹.

1. Καζανάκη 1988, 295, 298, 299.

Τζανφουρνάρης Έμμανουήλ (Μάνος)

(Zanforuari Manuel)

περ. 1570-1631

ΚΑΤΑΓ. Κέρκυρα.

ΠΑΤΡ. Γεώργιος Τζανφουρνάρης*(:).

ΙΔΙΟΤ. Ζωγράφος.

ΥΠΟΓΡ. Έμμανουήλου του Τζανφουρνάρι χείρ (εικ. 1, 4), Έμμανουήλ του Τζανφουρνάρι χείρ (εικ. 5, 7, 8), Έμμανουήλου του Τζανφουρνάρι (εικ. 6), Έμμανουήλου του Τζανφουρνάρου χείρ (εικ. 12, 14), [Έμμανουήλ] του Τ[ζ]ανφουρνάρη χείρ] (εικ. 13).

ΒΙΟΓΡ. Ή ήμερομηνία γεννήσεως του ζωγράφου τοποθετείται μεταξύ 1570-75¹. Ό ζωγράφος ήταν έγκατεστημένος στην Κέρκυρα, όπου υπήρξε μαθητής του κρητικού Θωμά Μπαθά*, τόν καιρό πού αυτός εργαζόταν εκεί. Πρέπει νά άκολουθήσε τό δάσκαλό του στη Βενετία, γιατί λίγο πρίν πεθάνει, τό 1599, αυτός του κληροδότησε όλα τά σχέδιά του, έλληνικής καί ιταλικής τεχνοτροπίας². Σύμφωνα μέ έγγραφα της Έλληνικής Κοινότητας Βενετίας, ό *Manuel Zanforuari da Corfou* αναφέρεται άπό τό 1600 έως τό 1631 – πιθανόν έτος του θανάτου του – ως μέλος της Έλληνικής Κοινότητας³. Τό 1605 νυμφεύθηκε στη Βενετία τήν Έλένη Σοδερίνη καί απέκτησε τρεις γιούς, τόν Τζάν Θεόδωρο, μετέπειτα ιερέα Θεοφύλακτο, τόν Θω-

341. Τζανφουρνάρης Έμμανουήλ, Άγία Τριάς, εικ. άρ. 1.

μά, τόν Άνδρέα καί μία κόρη, τή Ρ(ι)όζα⁴. Κατά τό διάστημα 1599-1627 αναφέρεται ως άνάδοχος ή παράνυμφος, αλλά ως ζωγράφος αναφέρεται μόνο σέ βάπτισμα του 1615⁵. Στις 20 Όκτωβρίου του ίδιου χρόνου υπέγραψε σέ διαθήκη: *έγώ Έμμανουήλ υιός του ποτε Τζόρτζη Τζανφουρνάρη μαρτιρά*⁶. Ίδιόχειρες υπογραφές του υπάρχουν στό Rodolo της έλληνικής εκκλησίας κατά τά έτη 1611, 1613, 1615, 1617, 1618, 1624, 1628 καί 1629⁷. Τό 1623 έξελέγη βικάριος της Κοινότητας τών Έλλήνων της Βενετίας καί τό 1625 πρέπει νά αναχώρησε άπό τή Βενετία, διότι συνήλθε τό συμβούλιο της Κοινότητας για έκλογή νέου βικαρίου. Ή άπουσία του ζωγράφου άπό τή Βενετία πρέπει νά ήταν σύντομη, διότι οί συνδρομές του πληρώνονταν κανονικά καί αναφέρεται ως μέλος της Έλληνικής Κοινότητας χωρίς διακοπή⁸. Σύμφωνα μέ τή διαθήκη του γιού του Θωμά, δικηγόρου, πού συντάχθηκε στις 14 Φεβρουαρίου 1651 στη Βενετία, κληροδοτήθηκαν στόν άλλο γιό του ζωγράφου καί άδελφό του Θωμά, Θεοφύλακτο, δύο εικόνες *έλληνικής τεχνοτροπίας (alla greca) πού έχω σπίτι μου*⁹. Πρόκειται

342. Τζανφουρνάρης Έμμανουήλ, Ευαγγελισμός, εικ. άρ. 2.

πιθανότατα για έργα του πατέρα του, για τις εικόνες δηλαδή της Κοιμήσεως του άγιου Σπυρίδωνος (βλ. εικ. 5) και της Κυριακής της Όρθοδοξίας (βλ. εικ. 8), τις όποιες κληροδότησε ό Θεοφύλακτος στό ναό του Άγιου Γεωργίου τών Έλλήνων μέ διαθήκη, πού συντάχθηκε τήν 1η Μαρτίου 1658 στη Βενετία¹⁰.

ΕΙΚΟΝΕΣ Άθ ήνα: 1) Άγία Τριάς, Βυζαντινό Μουσείο¹¹ 2) Ευαγγελισμός ΘΚ, Μουσείο Μπενάκη, άρ. 2992¹² 3) Φύλλο από δίπτυχο σφαλιστάρι μέ παράσταση Προσκύνησης Ποιμένων και σκηνή από τό βίο του άγιου Σπυρίδωνος (ό άγιος βοηθά τούς κλέφτες νά σηκώσουν τό σιτάρι: άποδ.), Μουσείο Μπενάκη, άρ. 14011¹³ Βατικανό: 4) Κοίμηση Έφραίμ του Σύρου, Πινακοθήκη¹⁴ Βενετία (Συλλογή Έλληνικού Ίνστιτούτου): 5) Κοίμηση Σπυρίδωνος μέ σκηνές βίου, 1595¹⁵ 6) Άνάργυροι και σκηνές βίου¹⁶ 7) ΘΚ του Πάθους¹⁷ 8) Κυριακή της Όρθοδοξίας¹⁸ 9) ΘΚ Νικο-

ποιός (άποδ.)¹⁹ 10) Περιτομή του ΧC (άποδ.)²⁰ 11) Προσωπογραφία επισκόπου Κυθήρων Διονυσίου Β΄ Κατηλιανού (άποδ.)²¹ Κέρκυρα: 12) ΘΚ Γαλακτοτροφούσα, μονή Άγίων Θεοδώρων, κοντά στον άρχαίο ναό της Άρτέμιδος²² Κεφαλονιά: 13) Προσωπογραφία μητροπολίτη Φιλαδελφείας Γαβριήλ Σεβήρου, μονή Άγιου Γερασίμου²³ Λευκωσία: 14) Ευαγγελισμός, από Βυζαντινό Μουσείο Ίδρυματος Άρχιεπισκόπου Μακαρίου (άπό ν. Άγιου Άντωνίου)²⁴ Άπουλία, Κ. Ίταλία: 15) Ίω Πρόδρομος, Sacristia di S. Euphemia, Rovigno d' Istria²⁵ 16) ΘΚ Όδηγήτρια (άποδ.), ν. Άγιου Παύλου, San Paolo di Civitate (Foggia)²⁶.

ΣΧΕΔΙΟ Κοίμηση του Έφραίμ του Σύρου, Princeton²⁷.
BIBΛ. G. Veludo, *Lettere sopra un dipinto di Emmanuele Zanfornari*, Venezia 1860· N. A. Βέης, Über die Person und die Datierung des malers Emmanuel des Codex Berberinus Graecus 527, *Oriens Christianus* IV, 1913-14, 76-82· Ευγγόπουλος 1957, 171-173· Chatzidakis 1962, 93-94· Βοκοτόπουλος 1990, 86.

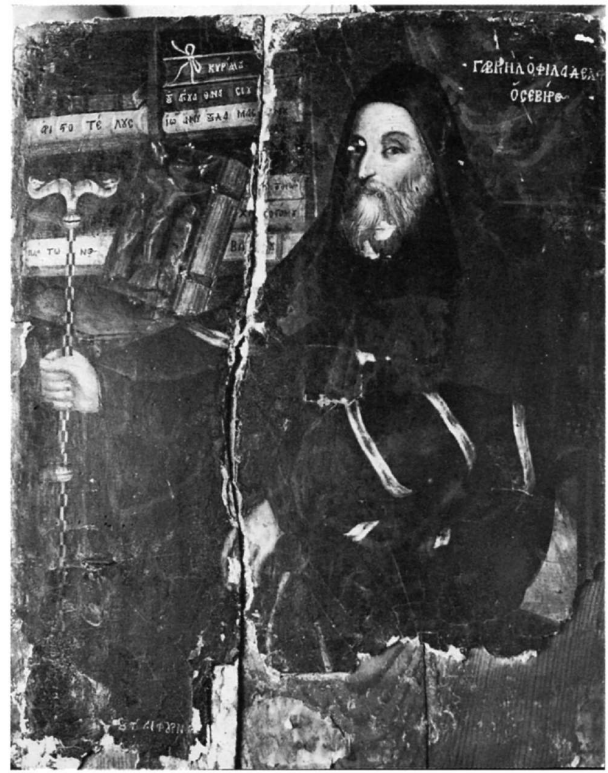
343. Τζανφουρνάρης Έμμανουήλ, Άγιοι Άνάργυροι και σκηνές βίου, εικ. άρ. 6.

344. Τζανφουρνάρης Έμμανουήλ, Κοίμηση Έφραΐμ τοῦ Σύρου, εἰκ. ἀρ. 4.

345. Τζανφουρνάρης Έμμανουήλ, ΘΚ του Πάθους, εικ. άρ. 7.

347. Τζανφουρνάρης Έμμανουήλ, Γαβριήλ Σεβήρος, εικ. άρ. 13.

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΤΖΑΝΦΟΥΡΝΑΡΗ **ΜΕ ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΠΟΥ ΘΕΩΡΟΥΜΕ ΠΛΑΣΤΗ:** Ἀθήνα: 1) Ἀνάληψη, Μουσείο Μπενάκη²⁸ 2) Ἀνασύλωση εικόνων, συλλογή Ἐλ. Σταθάτου, Μουσείο Μπενάκη²⁹ 3) Γέννηση καί Προσκύνηση Μάγων, Μουσείο Μπενάκη (ἡ πλαστική ὑπογραφή ἀφαιρέθηκε εὐκολα κατά τόν καθαρισμό τοῦ 1964)³⁰ 4) Μεταμόρφωση, συλλογή Ἐλ. Σταθάτου, Μουσείο Μπενάκη³¹ 5) Ἐν Χώναις Θαῦμα, τ. συλλογή Δ. Λοβέρδου, Βυζαντινὸ Μουσεῖο³² 6) Φιλο-

346. Τζανφουρνάρης Έμμανουήλ, ΘΚ του Πάθους, ὑπογραφή, εικ. άρ. 7.

ξενία Ἀβραάμ, τ. συλλογή Δ. Λοβέρδου, Βυζαντινὸ Μουσεῖο³³ 7) Εὐαγγελισμός ΘΚ, τ. συλλογή Δ. Λοβέρδου³⁴ 8) Εὐαγγελισμός ΘΚ, συλλογή Γ. Τσακυρόγλου, Ἐστία Νέας Σμύρνης³⁵.

1. Chatzidakis 1962, 93 2. Μέρτζιος 1939, 235: *Lasso a Mano da Fornara mio garzon tutti i miei disegni così grecchi, come all' italiana*· Καζανάκη 1977, 132-133 3. Γεδεών 1936, 111· Μέρτζιος 1939, 236· Μανούσκακας 1993, 66, άρ. 260· 69, άρ. 271· 73, άρ. 289· 87, άρ. 346· 102, άρ. 409 4. Μέρτζιος 1939, 236 5. Μέρτζιος, δ.π. 6. Μέρτζιος, δ.π. 7. Μέρτζιος 1939, 237 8. Μέρτζιος 1939, 236 9. Μέρτζιος 1939, 237 10. Chatzidakis 1962, 95, 96 (βλ. εικόνα ἀγίου Νικολάου Βενετίας)· Τσελέντη 1994, 70-71 11. Σωτηρίου 1931, 89, άρ. 300 12. Ευγγόπουλος 1936, 35, άρ. 21, πίν. 17Α· Δεληβορριάς 1980, 71 13. Σημ. Μ.Χ. 1960 14. Ἡ εικόνα ἔχει ἀπασχολήσει ἀπὸ νορῆς τὴ βιβλιογραφία: D' Agincourt 1823, II, 87-88, πίν. LXXXII (χρονολογεῖ τὴν εικόνα στὸν 11ο-12ο αἰῶνα)· Muñoz 1906, 33, πίν. 14 καί 1928, I, άρ. 1· Wulff 1925, 233, πίν. 99· Veludo, βλ. BIBΛ. 15. Chatzidakis 1962, 94-95, άρ. 62, πίν. 46, 47· Λυδάκης 1976β, 428 16. Chatzidakis 1962, 187, άρ. 197 (πρὶν τὸν καθαρισμό τῆς εικόνας καί τὴν ἐμφάνιση τῆς ὑπογραφῆς)· Μανούσκακας 1970, 10-11, σημ. 13 17. Chatzidakis 1962, 97, άρ. 64, πίν. 48 18. Chatzidakis 1962, 96, άρ. 63, πίν. 48 19. Chatzidakis 1962, 92-93,

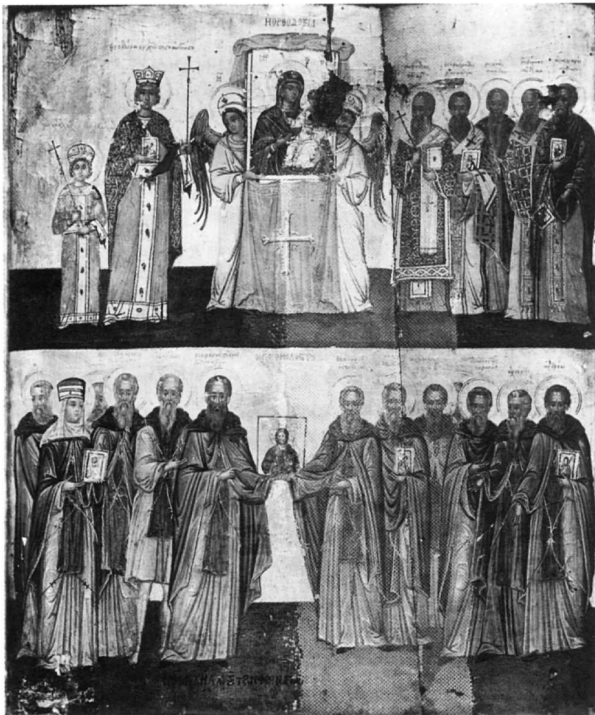
άρ. 61, πίν. 36· Χατζηδάκης 1977β, 243 (απόδοση στον Έμμ. Τζανφουνάρη) 20. Chatzidakis 1962, 97-98, άρ. 65, πίν. 48 21. Κυριακού 1990, 442-443, άρ. 2 (181), πίν. Β' 22. Βοκοτόπουλος 1976β, 235 και 1990, 87, άρ. 57, εικ. 46, 193, 342ΣΤ'· *Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Τέχνη στην Κέρκυρα* 146 (Π. Βοκοτόπουλος)· *Περίπλους των Εικώνων*, άρ. 39 (Ν. Τσελέντη) 23. Μανούσας 1970, 9-11, πίν. Β', Γ.1· *Κεφαλονιά* 1989, άρ. 174 24. *Tesori di Cipro*, άρ. 169· Παπαγεωργίου 1983, 18, άρ. 136 και 1991, 112 25. Bettini 1940, 44, 4 26. *Icone di Puglia*, άρ. 67 27. Σημ. Μ.Χ 28. Ξυγγόπουλος 1936, άρ. 22, πίν. 17β (τή θεωρεί γνήσια) 29. Ξυγγόπουλος 1951, άρ. 6, πίν. 6· άμφισβήτηση ύπογραφής: Chatzidakis 1962, 96 30. Ξυγγόπουλος 1936, άρ. 20, πίν. 16: θεωρεί τήν ύπογραφή γνήσια 31. *Holy Image - Holy Space*, άρ. 58 (Ν. Χατζidakis), όπου και παλαιότερη βιβλιογραφία 32. Παπαγιαννόπουλος-Παλαιός 1946, άρ. 361· *Έκθεση* 1964, 281, άρ. 260· Κονόμος 1988, 46-47 33. Παπαγιαννόπουλος-Παλαιός 1946, άρ. 289· Ξυγγόπουλος 1957, 172 34. Παπαγιαννόπουλος-Παλαιός 1946, άρ. 362· (πλαστότητα: Μ.Χ.) 35. Καρακατσάνη 1980, 45, εικ. 62· (πλαστότητα: Μ.Χ.). Πιθανώς ή εικόνα ταυτίζεται με τήν προηγούμενη.

Τζάπος Λαβίνιος

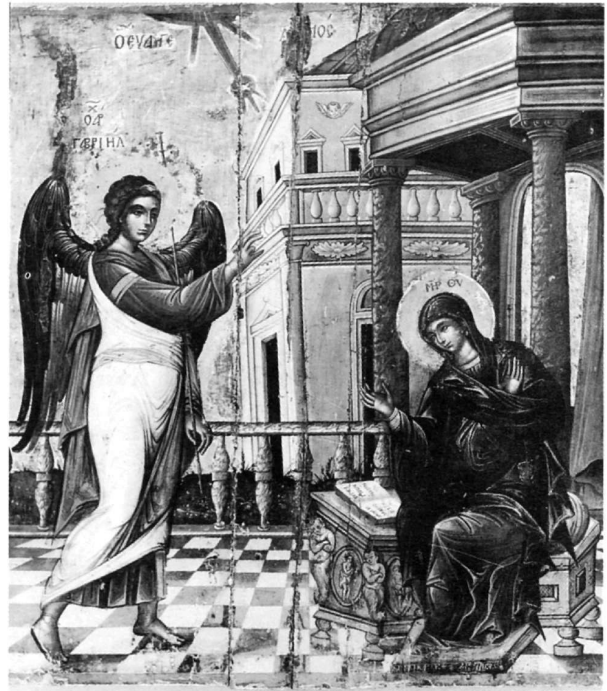
1561-1564

ΚΑΤΑΓ. 'Ηράκλειο Κρήτης.

ΒΙΟΓΡ. Σύμφωνα με έγγραφο των 'Αρχείων Βενετίας,

348. Τζανφουνάρης Έμμανουήλ, *Κυριακή της 'Ορθοδοξίας*, εικ. άρ. 8.

349. Τζανφουνάρης Έμμανουήλ, *Ευαγγελισμός*, εικ. άρ. 14.

πού συντάχθηκε στό 'Ηράκλειο, τό 1561 είχε μαθητή τόν 'Ανδρέα Μαρά*1. Φαίνεται ότι πέρασε μεγάλες οικονομικές δυσκολίες, γιατί τό 1564 είχε βάσει ένέχυρο τόν μανδύα του. Τό Σεπτέμβριο του ίδιου χρόνου κατασχέθηκαν από τό μοναχό Augustin de Candia, ήγούμενο τής μονής του San Salvador στό 'Ηράκλειο, όλα τά χρήματα που άνήκαν στό μάιστρο Λαβίνιο [Τζάπο], ζωγράφο, ό όποιος ώφειλε 4½ δουκάτα για τό ένοίκιο έργαστηρίου².

1. Παλιούρας 1973, 122, άρ. 58 2. Κωνσταντουδάκη 1977, 168, άρ. 16.

Τζαρμπίνος Σπυρίδων

1775-1789

ΚΑΤΑΓ. 'Επτάνησα (·).

ΕΙΚΟΝΕΣ 1) ΘΚ 'Οδηγήτρια, 1775, Βυζαντινό Μουσείο (κατάσχεση Τοζάκογλου), 'Αθήνα¹ 2) ΘΚ και 24 οίκοι 'Ακαθίστου, 1775, ν. Παναγίας των Ξένων, Κέρκυρα² 3) 'Ακάθιστος 'Υμνος, 1789, συλλογή Μ. Δαπέργολα, Αίξωνή, 'Αθήνα (πιθανότατα ή ίδια με τήν προηγούμενη)³ 4) Ρίζα 'Ιεσσαί, ν. 'Αγίου 'Αρσενίου Ριγγιάδων, Κέρκυρα⁴.

ΚΑΤΑΓ. Κέρκυρα.
ΠΑΤΡ. Γεώργιος Τζανφουρνάρης*(;).
ΙΔΙΟΤ. Ζωγράφος.

ΥΠΟΓΡ.

Έμμανονήλου τον Τζανφουρνάρι χείρ (είκ. 1, 4),
Εμμανουήλ τον Τζανφουρνάρι χείρ (είκ. 5, 7, 8),
Έμμανονήλου του Τζανφουρνάρι (είκ. 6),
Έμμα- νουήλου τού Τζανφουρνάρου χείρ (είκ. 12, 14),
[Εμ μανουήλ] του Τ[ζ]ανφουρ[νάρη χείρ] (είκ. 13).

ΒΙΟΓΡ Η ημερομηνία γεννήσεως τού ζωγράφου τοποθετείται μεταξύ 1570–75'. Ο ζωγράφος ήταν εγκατεστημένος στην Κέρκυρα, όπου υπήρξε μαθητής του κρητικού Θωμά Μπαθά*, τόν καιρό που αυτός εργαζόταν εκεί. Πρέπει να ακολούθησε το δάσκαλο του στη Βενετία, γιατί λίγο πριν πεθάνει, το 1599, αυτός τού κληροδότησε όλα τα σχέδια του, ελληνικής και ιταλικής τεχνοτροπίας. Σύμφωνα με έγγραφο της Ελληνικής Κοινότητας Βενετίας, ο Manuel Zanforuari da Corf ου αναφέρεται από το 1600 έως το 1631 – πιθανόν έτος τού θανάτου του ως μέλος της Ελληνικής Κοινότητας. Το 1605 νυμφεύθηκε στη Βενετία την Ελένη Σοδερίνη και απέκτησε τρεις γιους, τόν Τζάν Θεόδωρο, μετέπειτα ιερέα Θεοφύλακτο, τόν Θωμά, τόν Ανδρέα και μία κόρη, τή Ρ(ι)όζα. Κατά το διάστημα 1599–1627 αναφέρεται ως ανάδοχος ή παράνυμφος, άλλα ως ζωγράφος αναφέρεται μόνο σε βάπτισμα τού 1615. Στις 20 'Οκτωβρίου τού ίδιου χρόνου υπέγραψε σε διαθήκη: εγώ Εμμανουήλ υιός του ποτέ Τζόρτζη Τζανφουρνάρη μαρτιρά. Ιδιόχειρες υπογραφές του υπάρχουν στο Rodolo της ελληνικής εκκλησίας κατά τα έτη 1611, 1613, 1615, 1617, 1618, 1624, 1628 και 1629. Το 1623 εξελέγη βικάριος της Κοινότητας των Ελλήνων της Βενετίας και το 1625 πρέπει να αναχώρησε από τη Βενετία, διότι συνήλθε το συμβούλιο της Κοινότητας για εκλογή νέου βικαρίου. Η απουσία τού ζωγράφου από τη Βενετία πρέπει να ήταν σύντομη, διότι οι συνδρομές του πληρώνονταν κανονικά και αναφέρεται ως μέλος της Ελληνικής Κοινότητας χωρίς διακοπή. Σύμφωνα με τη διαθήκη τού γιου του Θωμά, δικηγόρου, που συντάχθηκε στις 14 Φεβρουαρίου 1651 στη Βενετία, κληροδοτήθηκαν στον άλλο γιό τού ζωγράφου και αδελφό τού Θωμά, Θεοφύλακτο, δύο εικόνες ελληνικής τεχνοτροπίας (alla greca) που έχω σπίτι μου. Πρόκειται πιθανότατα για έργα του πατέρα του, για τις εικόνες δηλαδή της Κοιμήσεως του αγίου Σπυρίδωνος (βλ. είκ. 5) και της Κυριακής της 'Ορθοδοξίας (βλ. είκ. 8), τις οποίες κληροδότησε ο Θεοφύλακτος στο ναό του Αγίου Γεωργίου των Ελλήνων με διαθήκη, που συντάχθηκε την 1η Μαρτίου 1658 στη Βενετία.

ΕΙΚΟΝΕΣ ' Αθήνα :

- 1) 'Αγία Τριάς, Βυζαντινό Μουσείο"
- 2) Ευαγγελισμός ΘΚ, Μουσείο Μπενάκη, άρ. 2992
- 3) Φύλλο από δίπτυχο σφαιλιστάρι με παράσταση Προσκύνησης Ποιμένων και σκηνή από το βίο του αγίου Σπυρίδωνος (ο άγιος βοηθά τους κλέφτες να

σηκώσουν τό σιτάρι- άποδ.), Μουσείο Μπενάκη, άρ. 14011

Βατικανό:

- 4) Κοίμηση ΈφραίμτουΣύρου, Πινακοθήκη Βενετία (Συλλογή Ελληνικού Ινστιτούτου):
- 5) Κοίμηση Σπυρίδωνος μέ σκηνές βίου, 1595
- 6) 'Ανάργυροι καί σκηνές βίου
- 7) ΘΚ του Πάθους
- 8) Κυριακή τής 'Ορθοδοξίας
- 9) ΘΚ Νικοποιός (άποδ.)
- 10) Περιτομή του ΧC (άποδ.)
- 11) Προσωπογραφία επισκόπου Κυθήρων Διονυσίου Β' Κατηλιανου (άποδ.)

Κέρκυρα:

- 12) ΘΚ Γαλακτοτροφούσα, μονή 'Αγίων Θεοδώρων, κοντά στον αρχαίο ναό τής 'Αρτέμιδος

Κεφαλονιά:

- 13) Προσωπογραφία μητροπολίτη Φιλαδέλφειας Γαβριήλ Σε βήρου, μονή 'Αγίου Γερασίμου

Λευκωσία :

- 14) Ευαγγελισμός, από Βυζαντινό Μουσείο 'Ιδρύματος 'Αρχιεπισκόπου Μακαρίου (άπό ν. 'Αγίου 'Αντωνίου) 'Απουλία, Κ.

Ιταλία:

- 15) Ίω Πρόδρομος, Sacristia di S. Euphemia, Rovigno d' Istria
- 16) ΘΚ 'Οδηγήτρια (άποδ.), ν. 'Αγίου Παύλου, San Paolo di Civitate (Foggia).

ΣΧΕΔΙΟ Κοίμηση του Έφραίμ του Σύρου, Princeton.

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΤΖΑΝΦΟΥΡΝΑΡΗ ΜΕ ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΠΟΥ ΘΕΩΡΟΥΜΕ ΠΛΑΣΤΗ:

Αθήνα :

- 1) Ανάλυση, Μουσείο Μπενάκη
- 2) Αναστύλωση εικόνων, συλ λογή Έλ. Σταθάτου, Μουσείο Μπενάκη
- 3) Γέννηση καί Προσκύνηση Μάγων, Μουσείο Μπενάκη (ή πλαστή υπογραφή αφαιρέθηκε εύκολα κατά τόν καθαρισμό του 1964)
- 4) Μεταμόρφωση, συλλογή Έλ. Σταθάτου, Μουσείο Μπενάκη
- 5) Έν Χώναις θαύμα, τ. συλλογή Δ. Λοβέρδου, Βυζαντινό Μουσείο
- 6) Φιλοξενία 'Αβραάμ, τ. συλλογή Δ. Λοβέρδου, Βυζαντινό Μουσείο
- 7) Ευαγγελισμός ΘΚ, τ. συλλογή Δ. Λοβέρδου
- 8) Ευαγγελισμός ΘΚ, συλλογή Γ. Τσακύρογλου, Εστία Νέας Σμύρνης.

BIBΛ.

G. Veludo, Lettere sopra un dipinto di Emmanuele Zanfornari, Venezia 1860.

N. A. Βέης, Über die Person und die Datierung des maiers Emmanuel des Codex Berberinus Graecus 527,

Oriens Christianus IV, 1913-14, 76-82. Ξυγγόπουλος 1957, 171-173.

Chatzidakis 1962, 93-94.

Βοκοτόπουλος 1990, 86.

In English (rough translation from Greek above)

Tzanfornaris Emmanuel (Manos)

(Zanfornari Manuel)

ca. 1570-1631

Born: Corfu.

Fathers Name: George Tzanfournaris

Profession: Painter.

Signature Style

Έμμανονήλου τον Τζανφουρνάρι χεΐρ (είκ. 1, 4),
Έμμανουήλ τον Τζανφουρνάρι χεΐρ (είκ. 5, 7, 8),
Έμμανονήλου του Τζανφουρνάρι (είκ. 6),
Έμμα-νουήλου του Τζανφουρνάρου χεΐρ (είκ. 12, 14),
[Έμμανουήλ] του Τ[ζ]ανφουρν[νάρη χεΐρ] (είκ. 13).

Biography The date of birth of the painter is placed between 1570-75'. The painter was settled in Corfu, where he was a student of the Cretan Thomas Batha *, while he was working there. He must have followed his teacher in Venice, because shortly before he died, in 1599, he bequeathed to him all his plans, in Greek and Italian style. According to documents of the Hellenic Community of Venice, Manuel Zanfornari da Corfou is mentioned from 1600 to 1631 - probably the year of his death as a member of the Greek Community. In 1605 he married Eleni Soderini in Venice and had three sons, Jean Theodore, later priest Theophylaktos, Thomas, Andreas and a daughter, R(i)oza. During the period 1599-1627 he is mentioned as a contractor or bridesmaid, but as a painter he is mentioned only in a baptism of 1615. On October 20 of the same year he wrote in a will: his son Emmanuel, never George Tzanfournari martyr. His handwritten signatures are in the Rodolo of the Greek Church during the years 1611, 1613, 1615, 1617, 1618, 1624, 1628 and 1629. In 1623 he was elected vicar of the Greek Community of Venice and in 1625 he had to leave Venice.

because the Community Council met to elect a new Vicar. The painter's absence from Venice must have been short, because his contributions were paid regularly and he is mentioned as a member of the Greek Community without interruption. According to the will of the son of Thomas, a lawyer, drawn up on February 14, 1651 in Venice, the other son of the painter and brother of Thomas, Theophylaktos, were bequeathed two icons of Greek temperament (alla greca) that I have at home. These are probably works of his father, that is, the icons of the Assumption of St. Spyridon (see fig. 5) and the Sunday of Orthodoxy (see fig. 8), which bequeathed by Theophylaktos to the church of St. George of the Greeks. by will, signed on March 1, 1658 in Venice.

Paintings: Athens

- 1) "Agia Trias, Byzantine Museum"
- 2) Evangelismos THK, Benaki Museum, no. 2992
- 3) Sheet from a diptych insurance book with a representation of the Adoration of the Shepherds and a scene from the life of Saint Spyridon (the saint helps the thieves to raise the wheat), Benaki Museum, no. 14011

Vatican:

- 4) Assumption of Ephraim Syros, Gallery Venice (Collection of the Greek Institute):
- 5) Assumption of Spyridon with scenes of life, 1595
- 6) Anargyros and scenes of life
- 7) ΘΚ του Πάθους Virgin
- 8) Sunday of Orthodoxy
- 9) THK Nikopios (apod.)
- 10) Circumcision of XC (apod.)
- 11) Portrait of Bishop of Kythera Dionysios II Katilianos (dec.)

Corfu:

- 12) TH Galaktofrotousa, monastery of Agios Theodoros, near the ancient temple of Artemis

Kefalonia:

- 13) Pre-portrait of the Metropolitan of Philadelphia Gabriel In Beirut, Monastery of Agios Gerasimos

Nicosia:

- 14) Evangelismos, from the Byzantine Museum of the 'Foundation' of Archbishop Makarios (from the church of 'Agios' Antonios) ' Puglia, K.

Italy:

- 15) John Prodromos, Sacristia di S. Euphemia, Rovigno d 'Istria
- 16) ΘΚ (virgin) 'Οδηγήτρια (αποδ.),N.' Saint Paul, San Paolo di Civitate (Foggia).

DRAWING Assumption of Ephraim of Syros, Princeton.

WORKS OF EMMANUEL TZANFOURNARIS WITH A SIGNATURE THAT WE CONSIDER A FORGED: Athens:

- 1) Analipsi, Benaki Museum
- 2) Restoration of images, collection El. Stathatou, Benaki Museum
- 3) Birth and Worship of Magi, Benaki Museum (or the signature was easily removed during the cleaning of 1964)
- 4) Metamorphosis, collection El. Statatou, Benaki Museum
- 5) En Chonais Tavma, former collection of D. Loverdou, Byzantine Museum
- 6) Friend xenia 'Abraham, former collection of D. Loverdos, Byzantine Museum
- 7) Evangelismos THK, vol. Collection of D. Lovertou
- 8) Evangelismos THK, collection of G. Tsakyroglou, Estia Nea Smyrni.

Books

G. Veludo, Letter above a painting by Emmanuele Zanfornari, Venice 1860 .

N. A. Βέης, About the Person and the Dating of the Emmanuel Masters of the Codex Berberinus Graecus 527

Oriens Christianus IV, 1913-14, 76-82; Xyggopoulos 1957, 171-173;

Chatzidakis 1962, 93-94 .

Vokotopoulos 1990, 86.